

Vem sjunger var i Sverige?: Att geografiskt spåra Sveriges körmedlemmar

PER GÖRANSSON, LOTTA BRAUNERHIELM OCH MATS NILSSON

Körsång är en aktivitet som idag utövas över hela Sveriges geografiska yta, vilket väcker nyfikenhet om vem det är som sjunger beroende på var aktiviteten äger rum.¹ Frågan är än så länge relativt outforskad inom svensk forskning, varför den inom kulturgeografi klassiska frågan ”varför så just här?” är intressant att ställa gällande körsång.

Körverksamhet i Sverige betraktas vanligtvis som en kulturell aktivitet, vilken intimt förknippats med den kristna kyrkans verksamhet.² Detta arv visar sig i att flertalet kyrkliga traditioner, praktiker, repertoarer och sedvanor trätt fram som viktiga beståndsdelar även i samtida körsammanhang.³ Vid historisk tillbakablick framträder sången som central i gudstjänsten och i Sverige lyfts den till exempel fram i en korstadga i Uppsala domkyrka år 1089.⁴ Nu, mer än sjuhundra år senare, kan det konstateras att körverksamheter alltjämt pågår, vid sidan av annat som sker inom samfunden, på individers arbetsplatser, inom föreningsliv och inom övriga rörelser i Sverige.⁵ Tydligt är att körverksamheterna idag är mångfacetterade och utgör ett rikt utbud som kan relateras till både sakral och sekulär aktivitet.⁶ Dagens körverksamhet i Sverige har således dels sin grund i det traditionella samhället och dess kristna världsbild,

¹ Håkansson och Sköldberg 2020.

² Hedell 2009; Geisler och Johansson 2015.

³ Håkansson 2022 och Nisser 2020.

⁴ Håkansson 2022, s. 32.

⁵ Håkansson 2022, s. 72.

⁶ Hedell 2009, s. 420–421.

dels i det moderna samhälle som relaterar till framväxten av sekularism. Detta tvåsidiga synsätt bör som andra former av samhällsliga uppdelningar ses som en förenkling, men är dock användbara som verktyg för samhällsvetenskaplig förståelse. Begreppen ”sekulär” och ”sakral” används i det följande i vidare mening än begreppen ”icke-kyrklig” och ”kyrklig”, på grund av att frågor i flera genomförda enkätstudier använder dessa termer. Här blir det intressant att vid sidan av de kyrkliga körerna, såsom de anslutna till Sveriges Kyrkosångsförbund, studera uppfattningar om religion och sakralitet hos medlemmar i de formellt sett sekulära körerna, till exempel i Sveriges Körförbund.

Problemställning och syfte

I Sverige har körverksamhet bara i begränsad omfattning utgjort ett studieobjekt för forskning. Relationen mellan körverksamhet, geografisk plats och körmedlemmens förutsättningar har därmed inte heller rönt så stort intresse. Tidigare studier av körverksamhet har i begränsad omfattning berört medlemmar i kyrkliga körer, deras geografiska utbredning, deras bakgrund och i begränsad omfattning de sekulära körmedlemmarnas verksamhet.⁷ Härav framgår att det finns en generell kunskapsbrist kring körmedlemmars geografiska fördelning relaterat till deras socioekonomiska, religiösa och musikaliska bakgrund. Detta konstaterande kan förvåna, gällande det religiösa, då körverksamhet vilar på ett sakralt arv. Detsamma gäller forskning om sekulära körmedlemmars personliga relation till religion. Rörande frågan om geografins betydelse har även den lämnats relativt utforskad. Detta trots att det finns grundförståelser i samhället om att geografi påverkar mänsklig verksamhet och vice versa.⁸ Om kunskaperna om kyrkliga körverksamheter är begränsade är kunskapsbristerna gällande sekulära körverksamheter och dessas medlemmar mer utbredda relaterat till geografisk fördelning i Sverige. Detta medför en obalans dem emellan inom forskningen.

⁷ Bromander 2001; Håkansson och Sköldberg 2020; Göransson 2022; Theorell et al. 2020.

⁸ Massey och Allen 1984.

Syftet med denna artikel är således att svara på frågan om vem den sekulära körmedlemmen är satt i relation till geografisk plats i Sverige. En sekulär körmedlem definieras i denna studie som en individ som innehar medlemskap, enskilt eller genom sin körs medlemskap, i ett uttalat sekulärt körförbund. Det empiriska materialet består av statistik baserat på en enkätstudie inom Sveriges Körförbund, det största sekulära körförbundet i Sverige. Enkätstudien är utformad av en av artikelförfattarna (Per Göransson) och genomförd av Kantar-Sifo. Den beskrivs närmare nedan. Det centrala i ovanstående teoretiska diskussion är att identifiera och tolka det traditionella och det moderna som återfinns i körmedlemmens bakgrund. Avsikten är att bidra till förståelse till sekulära körmedlemmars geografiska fördelning i Sverige samt deras socioekonomiska förutsättningar, religiösa variabler och musikaliska aspekter. Studiens empiri vilar på nämnda avgränsningar och gör därmed inga anspråk på generaliserbarhet.

Att närma sig samtida svenska körer

Det nuvarande svenska samhället ses som sekulärt, ofta ansett som ett av världens mest sekulariserade.⁹ Denna bild av Sverige kan ses som motsägelsefull ställd i förhållande till körverksamhet, som starkt förankras i en traditionsrik, kyrklig bakgrund med djupa rötter i kristendomen, särskilt den evangelisk-lutherska traditionen. Den sekulära bilden av Sverige är således inte allenaådande då flertalet kristna attribut färgar samhället. Denna paradox synliggörs kanske tydligast av exemplet med individer som själva inte definierar sig som kristna men som trots det har medlemskap i åtminstone ett kristet samfund, vanligtvis i Svenska kyrkan.¹⁰ Denna tudelade bild kan även avläsas inom det sekulära Sveriges Körförbund, där sakrala praktiker, repertoarer och sedvänjor kan ses ha påverkan, trots att

⁹ Zuckerman 2009; Kasselstrand 2015; Thurfjell och Willander 2023.

¹⁰ Thurfjell 2015 och 2020. I sammanhanget är det viktigt att påpeka att svenska medborgare fram till år 1996 föddes in i ett automatiskt medlemskap. Medlemskapet var knutet till en förälders medlemskap och det krävdes ett aktivt utträde av vederbörande för att gå ur Svenska kyrkan. Se Svenska kyrkan 2016.

förbundet inte har formell koppling till någon religiös organisation.¹¹

Om att körverksamhet är populärt i Sverige vittnar dess utbredning, och antalet individer som regelbundet deltar. Trots dess popularitet har det inte tagits fram någon säkerställd statistik över det totala antalet körmedlemmar i landet. Uppskattningsvis är 6% av befolkningen (cirka 600 000) aktiva.¹² Den allmänna övertygelsen är att andelen körmedlemmar varit tämligen stabilt sedan 1960-talet.¹³ Det råder viss oklarhet kring fördelningen mellan kyrklig och sekulär körverksamhet och dessas respektive geografiska spridning. Något som kan ge en fingervisning om det numerära är inrapporterad medlemsstatistik från körorganisationer. Den största sakrala körorganisationen är Svenska kyrkan, som år 2021 rapporterade 75 850 körmedlemmar fördelade på 4 576 körer.¹⁴ Bland annat med syfte att stödja dessa kyrkokörer finns den 1925 grundade organisationen Sveriges kyrkosångsförbund, en självständig organisation med tillhörighet inom Svenska kyrkan.¹⁵ Vid sidan av Sveriges Kyrkosångsförbund finns ett flertal sekulära körorganisationer, varav den största är Sveriges Körförbund.¹⁶ Detta förbund uppgick till ett antal om 9 492 körmedlemmar fördelade på 257 körer år 2021.¹⁷ Förbundet finns representerat mer eller mindre över hela Sveriges geografiska yta.¹⁸

Inom akademi och samhälle förekommer debatter om geografiska platsters kontextuella belägenhet och inbördes relationer. I dessa debatter förs ofta diskussioner om närhet och distans samt tradition

¹¹ Sveriges Körförbund 2024a.

¹² Den totala andelen körsångare i Sverige brukar ofta omnämnas som 5–6% eller 500 000 eller 600 000. Uppgiften förekommer i olika körsammanhang oftast utan källhänvisning. Exempel på detta är Fagius 2009 och Håkansson 2022. Enligt Hedell 2009, s. 415, härstammar siffran från resultatet av Kulturvaneundersökningarna som Kulturrådet genomförde mellan åren 1984–2003.

¹³ Hedell 2009.

¹⁴ Svenska kyrkan 2023.

¹⁵ Sveriges Kyrkosångsförbund byter namn till Kyrkosångsförbundet i Svenska Kyrkan den 1 december 2024, se Sveriges Kyrkosångsförbund 2023.

¹⁶ Sveriges Körförbund 2024a.

¹⁷ Medlemsstatistik för år 2021 har tillhandahållits av Sveriges Körförbund.

¹⁸ Sveriges Körförbund 2024b.

kontra modernitet.¹⁹ Ett vanligt förekommande perspektiv i debatterna utgår ifrån förståelser av dikotomin ”urban”–”rural”, samt relation och övergång dem emellan. Ord som ”klyvning”, ”splittring” och ”delat land” har använts i såväl akademiska som samhälleliga debatter.²⁰ Rurala områden framställts vanligtvis som bortprioriterade problemområden medan urbana områden ofta skrivs fram som tillväxtområden.²¹ Utifrån rådande samhällsförståelse har individer olika förutsättningar beroende på var de lever och verkar.

En rapport sammanställd och utgiven av Myndigheten för kulturanalys påvisas att tillgången till kulturella aktiviteter, exempelvis scenkonst, bibliotek och studieförbund, påverkas av platsens geografiska läge.²² Kommuner som är belägna i urbana områden erbjuder ett rikare utbud av kulturella aktiviteter relativt rurala kommuner. Samma myndighet har lagt fram att 4% av befolkningen (2021) och 6% (2022) deltog i körverksamhet utan någon större skillnad mellan urbana eller rurala områden.²³ För de som sjunger i kör fann myndigheten att fler kvinnor än män sjunger i kör men att ingen stor skillnad mellan olika åldersgrupper föreligger. Vidare framgick att de som sjunger i kör tenderar att vara högutbildade, varav många spelar musikinstrument.

Nordiska ministerrådet har studerat tillgången på kulturverksamhet i Sverige. Även om denna rapport inte specifikt lyfter fram körsång ses aktiviteten vanligtvis som en kulturverksamhet. Vad som framkommit är att kulturverksamhetens fysiska placering följer den generella befolkningskoncentrationen. Kontentan är att områden med gles befolkningskoncentration har mindre tillgång till kultur. Nordiska ministerrådet såg även att individer som har en högre utbildningsnivå, framförallt i urbana områden, har ett mindre geografiskt avstånd till kulturverksamhet.²⁴

¹⁹ Stenbacka och Heldt Cassel 2020.

²⁰ Stenbacka och Heldt Cassel 2020, s. 8.

²¹ Stenbacka och Heldt Cassel 2020, s. 17.

²² *Kulturens geografi* 2019.

²³ *Kulturvanor* 2021, 2022, s. 61 och 67.

²⁴ *Kultur Inom Räckhåll?* 2023.

En överblick av tidigare körstudier

Inom olika discipliner har man studerat geografiska aspekter rörande relationen mellan körverksamhet och plats. Studier har i förekommande fall fokuserat på begreppen plats och lokalitet, utan ett tydligt geografiskt fokus. Detta gäller både i internationella studier²⁵ och de som undersöker svensk kontext.²⁶ Körers rent musikaliska aspekter har undersökts inom musikvetenskap både internationellt²⁷ och i Sverige.²⁸ I sammanhanget bör det nämnas att ovan nämnda fallstudier främst varit av kvalitativ art. Vissa studier inom kulturgeografi har kartlagt kyrkligt körmedlemskap inom Svenska kyrkan²⁹ men annars har man i stort fokuserat på relationen mellan plats och köraktivitet satta i ett internationellt sammanhang³⁰ och dess roll i nationskapandet i Lettland.³¹ Gemensamt för de flesta av studierna är ett fokus på relationen mellan körverksamhet och unika byggnader, platser, körsammanhang och geografiska områden.

Det finns studier i andra discipliner än kulturgeografi som har behandlat geografisk spridning och körmedlemmens bakgrund i kyrkliga körer. En av dessa är Bromander som baserade sin undersökning på en enkätstudie (N=504) av medlemmar i Svenska kyrkans körverksamhet, utifrån en geografisk fördelning av körmedlemmar och deras bakgrund.³² Resultaten visade att i storstäderna fanns en övervägande yngre åldersgrupp, medan norrländska glesbygdskommuner hade äldre körmedlemmar. Utbildningsnivån var högre i urbana områden jämfört med landsbygden. I materialet var 75% kvinnor och resterande män, 4% var ateister, och andelen troende var lägst i städerna. Bromander noterade att körmedlemmar i urbana

²⁵ Moss, Lynch och O'Donoghue 2018; Hawn 2015.

²⁶ Hentschel 2017; Theorell et al. 2020; Theorell 2009.

²⁷ Haugland Balsnes 2009; Faulkner 2012; Davidson och Faulkner 2019; Lundblad 2019.

²⁸ Sparks 2000.

²⁹ Göransson 2022.

³⁰ Galway 2017; Cockayne 2019; Boyd 2021; Parks et al. 2022; Falconer 2022; Cockayne och Martin 2023.

³¹ Möller 2009.

³² Bromander 2001.

områden i högre grad framhäver den "sakrala" och traditionella kyrkomusiken.

En relativt ny studie över Svenska kyrkans körer har gjorts av Ragnar Håkanson och Marita Sköldberg, där de visar att 97% av församlingarna vid tillfället hade någon form av körverksamhet.³³ Vidare framgick att könsfördelningen var 78% kvinnor och 22% män inom körerna. Den största åldersgruppen var deltagare under 20 år och den minsta var deltagare över 80 år. Studien bekräftade att sakrala körverk ofta framfördes, men att individens egen trosinriktning sällan kom på tal.

I en studie av Svenska kyrkans körmedlemmar gjord av Per Göransson identifierades att barn som sjunger i kör främst återfinns i de större städerna, och mer sällan i de rurala kommunerna.³⁴ Det konstaterades även att relativt få ungdomar är medlemmar i körer. Inom alla körtyper, inklusive vuxenkörer, finns i landets norra delar ett högt medlemskap i Svenska kyrkan, speciellt i rurala kommuner. Samma kommuner har dock ett proportionellt lågt antal körmedlemmar. Studien visar således att ett högt medlemstal i Svenska kyrkan inom en kommun inte nödvändigtvis innebär ett högt antal körmedlemmar.

Det finns ett fåtal jämförande studier av sekulär körverksamhet. Relevant i denna artikels sammanhang är en enkätstudie av Töres Theorell.³⁵ I denna undersöktes Sveriges Körförbund och Norges korförbund som bägge definieras som sekulära. I Sveriges Körförbund var 80% kvinnor och den största andelen av respondenterna äldre. Studien jämförde bara Norges och Sveriges sekulära körverksamheter utan andra geografiska indelningar i sin analys.

Teoretisk ingång till individ och samhällsordning

I studien görs ett försök att kontextualisera körverksamhet genom att relatera till Tönnies teori kring hur individens sociala liv och samhällets organisering kan tolkas och förstås.³⁶ Det centrala i Tönnies

³³ Håkanson och Sköldberg 2020.

³⁴ Göransson 2022.

³⁵ Theorell et al. 2020.

³⁶ Tönnies 1963.

samhällsteori är begreppsparet *Gemeinschaft* och *Gesellschaft*. Kärnan i begreppsparet beskriver två olika sätt för individen att relatera till sin omvärld utifrån beteende och förståelse, samt två åtskilda sätt att organisera ett samhälle.³⁷ *Gemeinschaft* genomsyras av individens koppling till det traditionella där gemenskapen mellan de geografiskt närmaste individerna, exempelvis familjen, är betydelsefull i samhället. Begreppet relaterar även till att traditionella värderingar och livsstilar är centrala i samhället. *Gesellschaft* associeras å andra sidan med det moderna där individen istället står i centrum (individualism) med fokus på personlig vinning, mobilitet och förändring. Liksom Asplund menar vi att begreppsparet är användbart i analys av samtida samhällen.³⁸

I relation till Tönnies teori har geografiska kontexter, både inom akademien och i samhället i stort, tillskrivits värden kring det traditionella och det moderna. Distinktionen och relationen mellan det urbana och det rurala har varit föremål för kulturgeografisk debatt åtminstone sedan 1970-talet.³⁹ Hubbard beskriver att det urbana och modernitet har ansetts vara sammanknutna och nästintill betraktats som likvärdiga.⁴⁰ Samtidigt finns en utpräglad generaliserande bild i samhället där urbana områden ses som de ekonomiska och kulturella naven i samhället, kopplat till en livsstil som beskrivs som modern. Motsatsen, det rurala, har framställts som omoderna samhällen där förmoderna traditioner lever och är aktiva, och där gemenskap frodas, vilket uppmärksammas av Hubbard.⁴¹ Det rurala kontextualiseras i opposition till – och som fritt från – det moderna, det vill säga såsom varande ”någonting annat” än det urbana.⁴² Det rurala anses bilda en idyllisk tillvaro som i sig härstammar från en normativ nostalgisk bild av hur ett samhälle och individers vardagsliv förutsätts vara strukturerat om inte det moderna hade utövat påverkan.⁴³

³⁷ Tönnies 1963, s. VIII.

³⁸ Asplund 1991, 12.

³⁹ Woods 2011, s. 3.

⁴⁰ Hubbard 2018.

⁴¹ Hubbard 2018, s. 17.

⁴² Shirley 2020.

⁴³ Bunce 2003; Short 2006.

Moderna och traditionella sätt att leva och verka

Tankebilden kring *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* antas genomsyra individens relation till samhället i stort. Asplund beskriver att *Gemeinschaft* behärskas av seder och trosföreställningar, alltså av traditionella sätt att leva och verka, medan *Gesellschaft* hör ihop med ett modern flyktigt arbetsliv där individen i större utsträckning har egna mål och önskningar.⁴⁴ Tankebilden återfinns även i diskussionen gällande det urbana och det rurala.⁴⁵

Det traditionella och moderna är centralt i diskussionen kring religionens roll i samhället samt i relation till geografiska kontexter. Molendijk beskriver myten av staden (urban) som sekulär, vilket åsyftar att religion och tradition inte i hög grad påverkar individens egna intressen.⁴⁶ Beaumont och Eder tillägger att det finns en större frihet för individer i urbana områden, med dessas mer individanpassade erbjudanden istället för något som anpassats för kollektivet.⁴⁷ Å andra sidan beskriver Molendijk myten om landsbygd (rural) som sakral, där tradition och religion har en stor roll i individens sociala liv.⁴⁸ Beaumont och Eder tillägger att det rurala, genom sin starkare koppling till det sakrala ofta ses som en religiös resurs, vilken även urbana individer använder sig av.⁴⁹ I relation till *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* argumenterar Asplund att "Tankefiguren slår också igenom – oemotståndligt – i det religiösa språket och agerandet".⁵⁰ *Gemeinschaft* kopplas på så sätt till det rurala då båda genomsyras av det traditionella och sakrala. Det sekulära beskrivs generellt som det sakralas motsats.

Inom körverksamhet finns ett rikt immateriellt kulturarv i form av psalmer, körverk och sånger samt tillhörande praktiker.⁵¹ Inom detta finns även ett rikt sekulärt körarv i relation till folkrörelsernas reper-

⁴⁴ Asplund 1991, s. 63.

⁴⁵ Asplund 1991, s. 64.

⁴⁶ Molendijk 2010, s. 149.

⁴⁷ Beaumont och Eder 2019, s. 16.

⁴⁸ Molendijk 2010.

⁴⁹ Beaumont och Eder 2019, s. 16.

⁵⁰ Asplund 1991, s. 13.

⁵¹ Håkansson 2022.

toar, nyskrivna körverk samt praktiker. Arnold hävdar att det verkar finnas en stark generell drift att sjunga i kör med traditionella och sakrala inslag och samtidigt vara en del av ett modernt och sekulariserat samhälle i Europa.⁵² De olika immateriella arven överförs mellan generationer genom praktik, utbildning och kultur. Det traditionella och moderna inom musik går att koppla till att Asplund menar att *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* – "[...] kan vidare till och med urskiljas i produktion och konsumtion av *musik* [kursivering i originaltext]".⁵³ Att konsumera och producera musik är meningsfullt för individen och den geografiska platsen utgör en påverkansfaktor.⁵⁴

Det centrala i ovanstående teoretiska diskussion är att identifiera och tolka det traditionella och det moderna som kan beläggas i körmedlemmens bakgrund. Tönnies dikotomiska begreppspär kring *Gemeinschaft* och *Gesellschaft* representerar det traditionella respektive det moderna, kollektiv respektive individ, det gamla respektive det nya. Begreppsparet kan därmed tillämpas i tolkningen av körmedlemmens socioekonomiska förutsättningar, religiösa variabler och musikaliska aspekter, så att teorin återspeglas i studiens design.

Design och genomförande av studien

Körverksamhet definieras i denna studie mot bakgrund av tradition, språkbruk och sociokulturella förhållanden.⁵⁵ Körverksamhet ses som en organiserad kontinuerlig verksamhet som består av minst två medlemmar som möts och sjunger tillsammans.⁵⁶ Studien vilar på en digital enkätundersökning av medlemmar i Sveriges Körförbund, utförd av Kantar-Sifo från december 2021 till februari 2022.⁵⁷ Enkäten inkluderade fyra analytiska kategorier; socioekonomiska förutsättningar, religiösa variabler, musikaliska aspekter som ställs mot urban och rural (se

⁵² Arnold 2019.

⁵³ Asplund 1991, s. 13.

⁵⁴ Bell och Johansson 2009.

⁵⁵ Geisler och Johansson 2015.

⁵⁶ Sulzer 1773, s. 226–272. och Hedell 2009.

⁵⁷ Kantar-Sifo bedriver marknads-, medie- och opinionsundersökningar, se <https://www.kantarsifo.se/>.

figur 1). Enligt Sveriges Körförbund utgjordes populationen av 9 492 registrerade medlemmar år 2021. Av dessa medlemmar exkluderades 1 685 då de var under 18 år. Detta med hänvisning till GDPR samt att det var vuxna körmedlemmar som angavs vara av intresse för studien. Undersökningspopulationen var således 7 807 varav 57% var kvinnor, 42% män och 1% "annan". Sveriges Körförbund marknadsförde enkäten i sina officiella kanaler där medlemmar kunde anmäla sitt intresse att delta i enkäten. Räckvidden var svår att bedöma då Sveriges Körförbund på grund av GDPR inte delar med sig av enskilda medlemmars geografiska hemvist. Det var totalt 322 personer som anmälde sig till undersökningen varav 240 respondenter slutförde enkäten. Det ger en svarsfrekvensen på 3% (240 / 7 807).

Fig. 1. Studiens analytiska ramverk

Analysen utgår från korstabeller med körmedlemmens bakgrund gentemot Sveriges kommuner och regioners [SKR] kommungruppsindelning.⁵⁸ För att koppla körmedlemmens geografiska po-

⁵⁸ *Kommungruppsindelning 2023*.

sition till urbana och rurala sammanhang länkas deras angivna postnummer och/eller kommun till SKR:s kommungruppsindelning. Gruppindelningen har gjorts enligt följande: Grupp A består av kommuner med minst 200 000 invånare i urbana miljöer och pendlingskommuner nära större städer. Grupp B innehåller kommuner med som mest 50 000 invånare, varav minst 40 000 i den största tätorten, samt pendlingskommuner nära större städer. Grupp C består av kommuner med minst 15 000 men färre än 40 000 invånare i den största staden och resterande mindre landsbygdskommuner.

Tönnies teori kring det moderna och traditionella har använts i analysen av materialet och framförallt i relation till kodningen av det urbana (grupp A) som modernt, respektive det rurala (grupp C) som traditionellt. Mellangruppen B identifieras som varande i skiljelinjen mellan det moderna och traditionella. De för studien aktuella variablerna återges i tabell 1 till 3. Figur 1 visar sedan hur de analytiska kategorierna förhåller sig till det teoretiska ramverket, vilket ligger till grund för studiens angreppssätt.

När ett svar saknades för samtliga variabler kodades uteblivet svar som n/a. Samtliga socioekonomiska variabler samt variablerna "spelar något musikinstrument", "besökt gudstjänst eller religiöst möte", "bett till gud" är baserade på variabler från SOM-studier för att säkerställa framtida jämförelser.⁵⁹

För att utreda körmedlemmens socioekonomiska förutsättningar fick respondenter först ange bakgrundsinformation om de identifierade sig som man, kvinna eller alternativet "annat" (vilket ingen respondent gjorde, se tabell 1). Respondenternas angivna ålder, systerätt och utbildning delades in i kategorier. "Låg" avser grundskola eller motsvarande, "Medel" avser utbildning utöver grundskola, men ej högskola eller universitet och "Hög" avser studier vid högskola eller universitet (med eller utan examen). Körmedlemmen fick ange inkomst samt uppge sin subjektiva klasstillhörighet. Fördelningen över antalet körmedlemmar enligt SKRs definition återfinns även i tabell 1.

⁵⁹ SOM-institutets har sedan 1986 genomfört undersökningar (N=30.000) rörande allmänhetens åsikter om ämnen som samhälle, opinion och media i Sverige, se SOM-institutet 2023.

Tabell 1. Socioekonomiska förutsättningar samt Sveriges kommuner och regioners kommungruppsindelning (2023)

		N	%
<i>Kön</i>	Man	70	29,2%
	Kvinna	170	70,8%
<i>Ålder</i>	18–29	7	2,9%
	30–49	55	22,9%
	50–64	83	34,6%
	65–85	89	37,1%
	n/a	6	2,5%
<i>Högsta utbildning</i>	Låg	12	5%
	Medel	21	8,8%
	Hög	207	86,3%
<i>Nuvarande sysselsättning</i>	Förvärvsarbete	130	54,2%
	Egen företagare	16	6,7%
	Pensionär	86	35,8%
	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	0	0%
	Sjuk/aktivitetsersättning	1	0,4%
	Studerande	3	1,3%
	Arbetslös	4	1,7%
<i>Egen månadsinkomst</i>	Mindre än 19.999	31	12,9%
	20.000–34.999	74	30,8%
	35.000–49.999	76	31,7%
	Mer än 50.000	42	17,5%
	n/a	17	7,1%
<i>Subjektiv klass</i>	Arbetarhem	21	8,8%
	Jordbrukarhem	1	0,4%
	Tjänstemannahem	127	52,9%
	Högre tjänstemannahem	80	33,3%
	Företagarhem	11	5%
<i>Sveriges kommuner och regioners kommungruppsindelning (2023)</i>	A	120	50%
	B	88	36,7%
	C	31	12,9%
	n /a	1	0,4%

Note. N = 240

Körmedlemmen fick frågan om de hade medlemskap i någon kyrka, religiöst samfund eller religion och huruvida de beskriver sig själva som ateist. De fick även frågan om de har bätt till gud eller besökt gudstjänst eller religiöst möte de senaste 12 månaderna (se tabell 2). Dessa fyra variabler kodades sedan till antingen ja eller nej.

Tabell 2. Religiösa variabler

		N	%
<i>Medlemskap i någon kyrka, religiöst samfund eller religion?</i>	Ja	172	71,7%
	Nej	64	26,7%
	n/a	4	1,7%
<i>Bett till gud?</i>	Ja	83	34,6%
	Nej	157	65,4%
<i>Är du ateist?</i>	Ja	77	32,1%
	Nej	146	60,8%
	n/a	17	7,1%
<i>Besökt gudstjänst eller religiöst möte</i>	Ja	150	62,5%
	Nej	90	37,5%

Note. N = 240

För att belysa körmedlemmarnas olika aspekter av musikalisk bakgrund fick respondenterna ange om de spelar något musikinstrument eller deltog i musikundervisning som barn (se tabell 3). Svar fick även anges rörande hur många år de sjungit i kör, vilket sedan kodades efter Theorells indelning för att säkerställa jämförelser.⁶⁰ Vidare fick de ange det totala antalet körer de varit medlem i, vilket delades in i kategorierna "1", "2–9" samt "10+".

Tabell 3. Musikaliska aspekter

		N	%
<i>Spelar du något musikinstrument?</i>	Ja	196	81,7%
	Nej	44	18,3%
<i>Deltog du i någon musikundervisning som barn?</i>	Ja	199	82,9%
	Nej	41	17,1%
<i>Hur många år har du sjungit i kör?</i>	Under 5 år	5	2,1%
	6–50 år	202	84,2%
	51 år +	33	13,8%
<i>Hur många körer har du sjungit i?</i>	1	18	7,5%
	2 – 9	177	73,8%
	10+	45	18,8%

Note. N = 240

⁶⁰ Theorell et al 2020.

Geografisk fördelning av sekulära körmedlemmar

För att utreda vem körmedlemmen är och huruvida geografisk belägenhet spelar någon roll, sätts socioekonomiska förutsättningar, religiösa variabler och musikaliska aspekter i relation till SKRs kommungruppsindelning, se tabell 4 till 6. I de fall medelvärde och standardavvikelse kan anges för en variabel görs det i löpande text. Aktuella bortfall anges löpande i varje enskild variabel. Det bör poängteras att det finns utmaningar med analys av olika typer av aggregerad geografiska yta, såsom enligt SKRs definition.⁶¹ Problematiken är rotad i att det finns stora populationsskillnader mellan ytor som innehåller stora städer och små orter i Sverige, vilket kan ge en skev bild av de olika geografiska kategorierna. Detta återspeglas i denna studies urval och beaktas i analysen av resultatet.

Körmedlemmens socioekonomiska förutsättningar

Resultaten från studiet av körmedlemmens socioekonomiska förutsättningar visar att fler svarande är kvinnor (70,8%) än män (29,2%), se tabell 4. Mellan kommungrupperna är könsfördelningen jämn för andelen kvinnor i grupp A (75%) och grupp B (71,6%). Grupp C visar dock ett jämnare mönster mellan kvinnor (51,6%) och män (48,4%). Den totala könsfördelningen skiljer sig från Sveriges Körförbunds officiella statistik där 57% är kvinnor och 42% män och 1% ”annan”. Fördelningen i denna studie följer dock tidigare studier med kyrklig inriktning.⁶² Fördelningen liknar även Theorells studie där kvinnor uppgick till 80%.⁶³ För åldersfördelning kan ett medelvärde på 58,2 anges (standardavvikelse: 13,2). Den geografiska fördelningen visar på en mindre andel yngre körmedlemmar (18–29 år) i alla kommungrupper. I den äldsta åldersgruppen (65–85 år) återfinns det största antalet i grupp C (51,6%), medan grupp A visar 40,8% och grupp B innehar den lägsta andelen på 27,3%. Detta resultat stämmer ej överens med Bromanders studie där större andel yngre fanns

⁶¹ *Kommungruppsindelning* 2023.

⁶² Bromander 2001; Håkansson och Sköldberg 2020; *Kulturvanor* 2021 2022.

⁶³ Theorell et al 2020.

i urbana områden. För grupp B är det istället kategorin 50–64 som har den största andelen (43,2%).⁶⁴

Tabell 4. Socioekonomiska förutsättningar satt mot SKRs kommungruppsindelning (2023)^a

		Sveriges kommuners och regioners kommungruppsindelning (2023)		
		A n=120	B n=88	C n=31
Kön	Man	25%	28,4%	48,4%
	Kvinna	75%	71,6%	51,6%
Ålder	18–29	1,7%	5,7%	0%
	30–49	25%	22,7%	16,1%
	50–64	30,8%	43,2%	25,8%
	65–85	40,8%	27,3%	51,6%
	n/a	1,7%	1,1%	6,5%
Nuvarande sysselsättning	Förvärvsarbetande	49,2%	64,8%	41,9%
	Egen företagare	7,5%	6,8%	3,2%
	Pensionär	40%	26,1%	48,4%
	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	0%	0%	0%
	Sjuk/aktivitetsersättning	0,8%	0%	0%
	Studerande	0,8%	1,1%	3,2%
	Arbetslös	1,7%	1,1%	3,2%
Högsta utbildning	Låg	4,2%	4,5%	9,7%
	Medel	10%	10,2%	0%
	Hög	85,8%	85,2%	90,3%
Egen månadsinkomst	Mindre än 19.999	16,7%	5,7%	19,4%
	20.000–34,999	29,2%	34,1%	29%
	35,000–49,999	27,5%	38,6%	29%
	Mer än 50.000	20,8%	15,9%	9,7%
	n/a	5,8%	5,7%	12,9%
Subjektiv klass	Arbetarhem	7,5%	6,8%	16,1%
	Jordbrukarhem	0%	1,1%	0%
	Tjänstemannahem	48,3%	59,1%	54,8%
	Högre tjänstemannahem	38,3%	28,4%	29,0%
	Företagarhem	5,8%	4,5%	0%

Note. N = 240

⁶⁴ Broman 2001.

Vad gäller sysselsättning har förvärvsarbetande störst andel inom grupp B (64,8%), följt av grupp A (41,9%) och grupp C (51,9%). Andelen egna företagare är låg men relativt jämnt fördelad (3,2–7,5%). Andelen pensionärer är stor i grupp A (40%) och C (48,4%), men något mindre i grupp B (26,1%). Andelen respondenter inom arbetsmarknadspolitiska program, sjuk/aktivitetsersättning, studerande och arbetslös var mycket liten (0–3,2%) inom alla kommungrupper. Relationen mellan individer med dessa sysselsättningar och deltagande i körverksamhet är outforskad. Tidigare studier har inte fokuserat på sysselsättningsgrad, med undantaget från Bromanders studie, som identifierade att arbetare främst återfinns på landsbygden, vilket dock inte kan bekräftas av denna studie.⁶⁵

När det kommer till utbildning så är körmedlemmarna högutbildade, vilket även tidigare studier visat.⁶⁶ Det visar sig tydligt i fördelningen av högutbildade i grupp C (90,3%), A (85,8%) och grupp B (85,2%). Att den rurala gruppen C hade störst andel högutbildade har en viss statistisk osäkerhet genom den låga svarsfrekvensen (n=31). Körmedlemmar med olika utbildningsnivå är jämnt fördelade mellan grupp A och B (10–10,2%). Dock sticker grupp C ut då den inte innehåller någon med utbildningsnivån "Medel". För lågutbildade var det istället grupp C som hade störst andel (9,7%) jämfört med grupp B (4,5%) och C (4,2%).

Fördelningen av månadsinkomst är relativt jämn sett till inkomst-kategorier och kommungrupper. Körmedlemmar med mindre än 19 999 kr./månad återfanns inom grupp C (19,4%) och grupp A (16,7%), medan grupp B sticker ut med låg andel (5,7%). För gruppen 35 000–49 999 kr./månad sticker grupp B (38,6%) ut, medan lägre andel återfinns i C (29%) och A (27,5%). De med de högsta inkomsterna återfanns till största del inom grupp A (20,8%), något mindre i B (15,9%) och minst i C (9,7%). Att inkomsten är högre i urbana kommuner följer den rådande tanke bilden att urbana områden är centrum för ekonomisk tillväxt.⁶⁷ Grupp C har dock lågt antal sva-

⁶⁵ Bromander 2001.

⁶⁶ Bromander 2001 och *Kulturvanor* 2021, 2022.

⁶⁷ Hubbard 2018 och Woods 2011.

rande vilket kan ge en missvisande bild över de rurala förhållandena gällande medlemmarnas medelinkomst.

För körmedlemmens subjektiva klassangivelse återfinns den största andelen i tjänstemannahem, varav 59,1% återfinns i grupp B, 54,8% i grupp C och 48,3% i grupp A. En stor andel återfanns i högre tjänstemannahem där grupp A (38,3%) sticker ut gentemot grupp C (29%) och B (28,4%). När det kommer till arbetarhem sticker grupp C (19,1%) ut i relation till grupp A (7,5%) och B (6,8%). Fördelningen kan relateras till Bromanders studie över andelen arbetare på landsbygden, såsom presenterats ovan.⁶⁸ Andelen företagarhus är generellt låg i alla grupper och speciellt i grupp C (0%). Att andelen företagarhus är lågt i rurala kommuner kan vara en effekt av den låga andelen respondenter för grupp C, och uppgiften därmed statistiskt mindre säker.

För körmedlemmars socioekonomiska förutsättning ses ett mönster med stor andel kvinnor, äldre, högutbildade och pensionärer. En utforskad relation är hur detta hör ihop med körmedlemmens inkomstnivå, då gruppen pensionärer generellt utgör en lägre andel än den högsta inkomstkategorierna i denna studie. Det återspeglas i den jämna fördelningen av inkomstkategorierna, och det är därför av intresse att vidare undersöka relationen mellan dessa socioekonomiska variabler fördelade över urbana och rurala platser.

Kunskap om körmedlemmens subjektiva klasstillhörighet saknas till stor del i tidigare forskning. Körmedlemmens klasstillhörighet behöver inte återspegla förhållanden gällande exempelvis inkomst, utbildning och sysselsättning och kan variera mellan urbana och rurala områden. Relationen mellan klass, geografisk plats och andra variabler bör i skenet av detta utforskas vidare.

En iakttagelse är att andelen äldre kvinnor är överrepresenterade i denna enkätundersökning, vilket är i likhet med SOM-institutets erfarenheter vid enkätstudier.⁶⁹ Andelen kvinnor i denna studie är högre än kvinnors andel inom Sveriges Körförbund, vilken är 57%. Det kan påverka generaliseringsbarheten av studiens data men som

⁶⁸ Bromander 2001.

⁶⁹ Falk, Weissenbilder och Sandelin 2022, s. 14.

tidigare nämnts är generalisering inte studiens målsättning utan analys sker mot specifikt angivet teoretiskt ramverk.

Körmedlemmens relation till religion

Den största andelen respondenter är medlem i en kyrka, religiöst samfund eller religion (se tabell 5). Den största andelen härvidlag återfinns i grupp B (81,2%) och grupp C (74,2%), följda av grupp A (63,2%). Andelen medlemmar är lägre på urbana platser än de mer rurala (grupp B och C). Detta bekräftar litteraturens antaganden om urbana områden som sekulära och rurala platser som mer kyrkliga eller ”sakrala”.⁷⁰ På samma sätt som medlemskap i en kyrka, religiöst samfund eller religion följer andelen körmedlemmar som anger sig ha bett till gud bilden av det rurala som mer religiöst och det urbana som mer sekulärt. De flesta av respondenterna har inte bett till gud vilket främst visar sig starkast i kommungrupperna A (68,3%) och grupp B (64,8%) och med något lägre andel i grupp C (58,8%).

Tabell 5. Religiösa variabler satt mot SKRs kommungruppsindelning (2023)

		Sveriges kommuners och regioners kommungruppsindelning (2023)		
		A n=120	B n=88	C n=31
<i>Medlem i en kyrka, religiöst samfund eller religion?</i>	Ja	63,3	81,2%	74,2%
	Nej	33,3%	18,2%	25,8%
<i>Bett till gud?</i>	Ja	31,7%	35,2%	41,9%
	Nej	68,3%	64,8%	58,1%
<i>Är du ateist?</i>	Ja	35%	27,3%	35,5%
	Nej	59,2%	64,8%	54,8%
	n/a	5,8%	8%	9,7%
<i>Besökt gudstjänst eller religiöst möte</i>	Ja	38,3%	36,4%	38,7%
	Nej	61,7%	63,6%	61,3%

Note. N = 240

⁷⁰ Molendijk 2010; Beaumont och Eder 2019.

Fördelningen av de som uppger sig vara ateister är i grupp C 35,5%, 35% i grupp A och 27,3% i grupp B. De flesta körmedlemmar uppger sig således inte vara ateister. Denna andel är dock högre än den totala andelen på 4%, vilket uppvisades i Bromanders studie.⁷¹ Mönstret, att grupp B innehar låg andel religiös aktivitet, bekräftas således. En grupp respondenter valde att inte svara på frågan (9,7% för grupp C, 8% för grupp B och 5,8% för grupp A) vilket ger ett visst mått av statistisk osäkerhet. Till skillnad från föregående variabler finns en hög och jämn fördelning av de körmedlemmar som inte besökt gudstjänst eller ett religiöst möte, vilket visas i ett jämnt mönster mellan alla kommungrupperna (61,3–63,6%). Den jämna fördelningen återspeglas i antagandet av det urbana som sekulärt, medan det rurala går emot den sakrala och kyrkliga bilden.

Föregående variabler kring religion uppvisar ett mönster som stämmer överens med bilderna av det urbana som mer sekulärt och det rurala som mer traditionellt. Mönstret visar sig genom att urbana körmedlemmar i lägre utsträckning är formellt kopplade till en kyrka, religiöst samfund eller religion eller utför sakrala eller kyrkliga aktiviteter. Det blir särskilt tydligt i mittengruppen B med lägre andel kyrkliga aktiviteter. I rurala områden är det i högre utsträckning kyrkliga aktiviteter som utförs. Vissa fall, exempelvis den jämna fördelningen av de som har besökt gudstjänst eller religiöst möte, kan gå emot antagandet av det urbana och rurala för en enskild kommungrupp.

Körmedlemmens relation till musik

När det gäller musikaliska aspekter visar resultatet att de flesta svarande spelar minst ett instrument (se tabell 6). Det är vanligt i samtliga kommungrupper där grupp B (84,1%) visar högst andel, följt av grupp C (80,6%) och A (80%). Att många körmedlemmar spelar ett instrument följer mönstret som Bromander fann i sin studie av kyrkliga körmedlemmar. Detta kan visa på att de sekulära körmedlemmarna har ett brett intresse av musik, såsom för de kyrkliga kör-

⁷¹ Bromander 2001.

medlemmar Bromander undersökte. Den höga andelen följer även i frågan huruvida respondenter deltog i musikundervisning som barn. Den högsta andelen återfanns här i grupp B (86,4%) följt av grupp A (81,7%) och grupp C (77,4%). Huruvida ett barn har tillgång till musikundervisning eller ej har tidigare kunnat ses som påverkat av geografisk plats.⁷² Materialet visar här en jämn fördelning mellan de olika kommungrupperna, vilket stöds av att kulturskolverksamhet är jämnt fördelad över hela Sverige.⁷³

Tabell 6. Musikaliska aspekter satt mot SKRs kommungruppsindelning (2023)

		Sveriges kommuners och regioners kommungruppsindelning (2023)		
		A n=120	B n=88	C n=31
<i>Spelar du något musikinstrument?</i>	Ja	80%	84,1%	80,6%
	Nej	20%	15,9%	19,4%
<i>Deltog du i någon musikundervisning som barn?</i>	Ja	81,7%	86,4%	77,4%
	Nej	18,3%	13,6%	22,6%
<i>Hur många år har du sjungit i kör?</i>	Under 5 år	3,3%	0%	3,2%
	6–50 år	81,7%	85,2%	90,3%
	51 år +	15%	14,8%	6,5%
<i>Hur många köror har du sjungit i?</i>	1	8,3%	6,8%	6,5%
	2–9	75%	68,2%	83,9%
	10+	16,7%	25%	9,7%

Note. N = 240

När det gäller totalt antal år som körmedlemmen deltagit i en kör så är det generellt högt (medelvärde: 32,4, standardavvikelse: 15,7). Det visar sig även i kategorin 6–50 år där grupp C (90,3%) har den största andelen, följt av grupp B (85,2%) och C (81,7%). Vad som visas är även att de som deltagit i över 51 år är relativt jämnt fördelade över grupp A (15%) och B (14,8%) men lägre i grupp C (6,5%).

⁷² *Kulturens geografi* 2019.

⁷³ *Kulturens geografi* 2019, s. 6–7.

Det är sannolikt att den höga andelen av de som sjungit länge i kör hör ihop med den stora andelen äldre körmedlemmar i denna studie. Andelen körmedlemmar som sjungit i kör under fem år (0–3,3%) är låg i alla grupper. Som jämförelse visar även Theorells studie att den största kategorin var 6–50 år i kör (77,5%) och att denna hade en äldre sammansättning av respondenter.⁷⁴ Studien inkluderade både svenska och norska körmedlemmar, vilket gör jämförelsen i en svensk kontext osäker.

Den stora andelen äldre körmedlemmar är även relevant i förhållande till det totala antalet körer som de medverkat i. Denna studie visar att andelen är relativt hög (medelvärde: 6,1, standardavvikelse: 3,9). De flesta har sjungit i 2–9 körer med en viss geografisk spridning i grupp C (83,9%), grupp A (75%) och grupp B (68,2%). Med utgångspunkt i det rurala som mer traditionellt och kopplat till ett mindre kulturellt utbud, så borde det vara relativt få som byter kör i rurala områden. Detta bekräftas ej i denna studie men kan vara av intresse för vidare studier. För de som sjungit i över 10 körer sticker grupp B (25%) ut mot grupp A (16,7%) och C (9,7%). De som bor i den geografiska mellangruppen B tenderar att vara ännu mindre trogna en enskild kör vilket kan vara intressant att analysera vidare. Andelen som sjungit i endast en kör är relativt låg för alla kommungrupper, med högst andel i grupp A (8,3%) följt av grupp B (6,8%) och grupp C (6,5%).

Körmedlemmarna är musikaliskt vana individer. Det är troligt att det finns ett samband mellan ålder och det totala antal år, samt antal olika körverksamheter, koristen deltagit i. Ett eventuellt samband kan även påverkas av geografisk plats då det är påvisat att urbana platser har ett större kulturutbud än rurala platser.⁷⁵ Denna studie påvisar inget samband mellan variablerna, men vi menar att det ändå bör göras till föremål för vidare forskning.

⁷⁴ Theorell et al 2020.

⁷⁵ *Kulturvanor* 2021, 2022; *Kulturens geografi* 2019; *Kultur Inom Räckhåll?* 2023.

Slutsatser om var i Sverige sekulära körmedlemmar sjunger

Vi har analyserat vem den svenska/e medlemmen i sekulära körer är, genom Sveriges Körförbund, baserat på geografin. Som ett led i detta har vi studerat socioekonomiska förutsättningar, religiösa variabler och musikaliska aspekter relaterat till SKRs kommungruppsindelning rörande urbana och rurala kommuner. Studien har identifierat att majoritetskörmedlemmen är äldre, kvinna, högutbildad och pensionär. En mindre andel är ateister, många utför sällan religiösa aktiviteter men har till stor del medlemskap i en kyrka, religiöst samfund eller religion. Till största delen har körmedlemmen hög musikalisk vana vilket återspeglas i att många deltog i musikundervisning som barn och ofta spelar instrument. Körmedlemmarna har lång erfarenhet både vad gäller antal aktiva år inom körverksamhet samt även i det stora antal enskilda körer som de deltagit i genom åren.

Vissa slutsatser kan dras kring körmedlemmens relation till geografisk plats i Sverige. Studien visar att på mer urbana platser var andelen körmedlemmar som deltog i religiösa aktiviteter, eller var med en kyrka, religiöst samfund eller religion, mindre. Det är i linje med den etablerade bilden av det urbana som mer modernt och sekulärt. Till skillnad från urbana platser bestod körmedlemmar på mer rurala platser av en större andel äldre. Den största andelen högutbildade återfanns på rurala platser till skillnad från platser i mellangrupporna. Studien fann även att på rurala platser deltog en större andel i religiösa aktiviteter och var medlemmar i en kyrka, religiöst samfund eller religion. Det bekräftar bilden av det rurala som mer traditionellt och religiöst men vissa jämnt fördelade bakgrunder nyanserar uppfattningen av sådana raka geografiskt samband. Mellangruppen uppvisade mer moderna tendenser, som exempelvis att körmedlemmar ofta byter kör men även mer traditionella delar då gruppen innehåller högst andel medlemmar i en kyrka, religiöst samfund eller religion, samt lägst andel ateister. Mellangruppen ligger i skärningspunkten mellan det urbana och rurala vilket ger en mer diffus bild av relationen mellan geografisk plats i relation till det moderna och traditionella.

Nästa steg inom körforskning

Det finns resultat som ger en intressant nyansering av bilden ovan, den etablerade uppfattningen av det urbana som modernt och sekulärt och det rurala som traditionellt och religiöst. Detta visar sig exempelvis i körmedlemmens utbildningsnivå och totala antalet körer man deltagit i, vilka bågge var jämnt fördelade över kommungrupperna. Kvar står den grundläggande frågan om det urbana och rurala i relation till det traditionella och det moderna, vilket behöver utforskas och testas vidare för att samspelet mellan geografiska kontexter och körmedlemmens bakgrund ska kunna förstås relation till dikotomin.

I tidigare studier har identifierats att urbana platser har ett större kulturutbud. I ljuset av detta är det intressant att se till mellangruppen B där många har deltagit i flera olika körer. Att delta i flera olika körer kan ses som individens vilja att hitta en bättre kör, ett utforskande och modernt mönster. Mellangruppen ligger dock i skärningspunkten mellan bilden av det urbana som modernt och rurala som traditionellt. Vad mönstret av mobilitet och individualism i denna grupp beror på framgår ej av denna studie. Det kan därmed vara av intresse för framtida studier.

Ett annat förslag är att vidare analysera eventuella geografiska samband mellan hög ålder, pension, inkomst och hög utbildningsnivå. Samband mellan dessa och andra bakgrundsvariabler vore intressanta för kvantitativ analys.

Studien identifierade även att vissa grupper inte fanns representerade i datamängden. Det gällde körmedlemmar som har arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller har sjuk/aktivitetsersättning. Det gäller även de som är studerande, arbetslösa, jordbrukare eller egenföretagare, samt annan könstillhörighet. Huruvida dessa grupper av individer deltar i sekulär körverksamhet eller ej vore intressant att undersöka, liksom varför de enligt denna studie saknas i materialet. Vidare studier skulle berikas med ett större urval av körmedlemmar. Ett mer omfattande urval, särskilt i rurala kommuner, skulle även väga upp det begränsade urvalet för de mer rurala grupperna B och i synnerhet C, i denna studie.

Summary

"Who Sings Where in Sweden?": The Geographical Tracing of Swedish Choir Members

Per Göransson, doctoral student in Human geography, Karlstad University
per.goransson@kau.se

Lotta Braunerhielm, Ph.D., senior lecturer in Human geography, Karlstad University
lotta.braunerhielm@kau.se;

Mats Nilsson, Ph.D., senior lecturer in Human geography, Karlstad University
mats.nilsson@kau.se

In Sweden, known for its high level of secularization, choir participation is popular, as testified by the high number of choir members. The activity is deeply rooted in traditional and Christian standpoints, but also affected by modern and secular influences. Despite the popularity of choral singing, choirs, particularly secular ones, remain understudied in the social sciences, especially in matters pertaining to their geographical distribution. This article aims to reveal who the secular choir member is in relation to geographical location in Sweden. In analysing questionnaire responses from members of the secular Swedish Choir Association, which encompass the socioeconomic, religious, and musical backgrounds of the choristers, two main findings emerge. Firstly, the majority of choir members are older women, highly educated and retired. Most choir members hold membership in a religious community, seldom identify as atheists, but engages only rarely in religious activities. Choir members also tend to have a high level of musical literacy and long experience of choral participation. Secondly, while urban choir members tend to reflect modern backgrounds, rural choristers often have more traditional backgrounds. However, some of the choir members' backgrounds contradict the preconceived image where urbanity is connected with the modern and rurality with the traditional. In this respect, the results of this study reveal a need for a re-evaluation of urban as modern and rural as traditional.

Källor och litteratur

- Arnold, Jonathan, 2019, *Music and Faith: Conversations in a Post-Secular Age*. Woodbridge: Boydell and Brewer.
- Asplund, Johan, 1991, *Essä om Gemeinschaft Och Gesellschaft*. Göteborg: Korpen.
- Beaumont, Justin och Klaus Eder, 2019, "Concepts, Processes and Antagonism of Postsecularity". Justin Beaumont (red.) *The Routledge Handbook of Postsecularity*, s. 3–24. Abingdon: Routledge.
- Bell, Thomas och Ola Johansson, 2009, "Introduction". Thomas Bell och Ola Johansson (red.), *Sound, Society and the Geography of Popular Music*, s. 1–6. Farnham: Ashgate.
- Boyd, Sophia Francesca, 2021, *Singing Bodies: Cultural Geographies of Song and Health in Glasgow*, diss. University of Glasgow.
- Bromander, Jonas, 2001, *Rum för röster: Sociologiska analyser av musiklivet inom Svenska kyrkan, som det uppfattas av kyrkobesökare, kyrkomusiker samt kyrkorkorister*, diss. Uppsala universitet: Teologiska institutionen.
- Bunce, Michael, 2003, "Reproducing Rural Idylls". Paul Cloke (red.) *Country Visions*, s. 14–30. Harlow: Pearson/Prentice Hall.
- Cockayne, Daniel, 2019, "Considering Matthew Shepard: Normative and Anti-Normative Queer Spatial Narratives and The Politics of Performance in Choral Music". *Cultural Geographies* 26 (4), s. 471–485.
- Cockayne, Daniel och Sara Martin, 2023, "Exploring the Affective and Spatial Politics of Choral Music Performance through Focus Groups with Singers". *GeoHumanities* 9 (2), s. 445–461.
- Davidson, Jane och Faulkner, Robert, 2019, "Group Singing and Social Identity". Graham Welch, David M. Howard och John Nix (red.) *The Oxford Handbook of Singing*, s. 836–850. Oxford: Oxford University Press.
- Fagius, Gunnel, 2009, "Det svenska körundret: Om svenskt körliv. Varför, hur och vad sjunger man i kör?", Broschyr från Rikskonserter, tillgänglig online: <https://www.ericsonchoralcentre.se/wp-content/uploads/K%C3%B6rundret-svensk.pdf> [2024-05-14]
- Falconer, Emily, 2022, "In Harmony or out of Tune: Affective and Emotional Geographies of All-Male Choirs in London, UK". *Emotion, Space and Society* 45, s. 1–7.
- Falk, Elisabeth, Weissenbilder, Marcus och Sandelin, Frida, 2022, *Den nationella SOM-undersökningen 2021: En metodöversikt*. SOM-rapport nr. 2022:03.
- Faulkner, Robert, 2012, "Icelandic Men, Male Voice Choirs and Masculine Identity". Scott D. Harrison, Graham F. Welch och Adam Adler (red.) *Perspectives on Males and Singing*, s. 215–231. New York: Springer.
- Galway, Kiera Mary, 2017, "Sounding Spaces: Exploring Interactions Among Space, Place, Music and Identity in a Canadian Community Choir", diss. University of Toronto.
- Geisler, Ursula och Karin Johansson, 2015, "Contemporary Concepts and Practices of Choral Singing". Graham Welch, David M. Howard och John Nix (red.) *The Oxford Handbook of Singing*, s. 775–790. Oxford: Oxford University Press.
- Göransson, Per, 2022, "Mapping the Geography of Choirs in Sweden". *Approaching Religion* 12 (1): s. 77–97.
- Haugland Balsnes, Anne, 2009, *Å lære i kor: Belcanto som praksisfellesskap*, diss. Norges Musikhøgskole.
- Hawn, Michael, 2015, "Landscapes and Soundscapes: How Place Shapes Christian Congregational Song". Stanley D. Brunn (red.) *The Changing World Religion Map: Sacred places, identities, practices and politics*, bd. 4, s. 2659–2677. Dordrecht: Springer.

- Hedell, Kia, 2009, "Körsång som folkrörelse". Jakob Christensson (red.) *Signums svenska kulturhistoria. 1900-talet*, s. 415–443. Stockholm: Signum.
- Hentschel, Linn, 2017, *Sängsituationer: En fenomenologisk studie av sång i musikämnet under grundskolans senare år*, diss. Umeå universitet.
- Hubbard, Phil, 2018, *City*, 2 uppl. Oxford: Routledge.
- Håkanson, Ragnar, 2022, *Vi sjunger aldrig på sista versen: Den svenska kyrkokörens historia*. Visby: Wessmans.
- Håkanson, Ragnar och Sköldbberg, Marita, 2020, *Vi älskar att sjunga: En inventering av Svenska kyrkans körliv*. [Knivsta]: Sveriges Kyrkosångsförbund.
- Kasselstrand, Isabella, 2015, "Nonbelievers in the Church: A Study of Cultural Religion in Sweden". *Sociology of Religion* 76 (3), s. 275–294.
- Kommungruppsindelning: Sveriges kommuner och regioners kommungruppsindelning 2023*. Sveriges kommuner och regioner.
- Kultur Inom Räckhåll? Avståndsanalys Av de Nordiska Invånarnas Tillgänglighet till Kultur*, 2023, Nordisk Kulturfakta 2023:1. Nordiska ministerrådet.
- Kulturens geografi: Tillgång till kulturutbud i landets kommuner*, 2019, Kulturfakta 2019:3. Myndigheten för kulturanalys.
- Kulturvanor 2021*, Kulturfakta 2022:3. Myndigheten för kulturanalys.
- Lundblad, David, 2019, *Svensk Kyrklang: Historiska, fonetiska och pedagogiska aspekter*, diss. Helsingfors: Sibeliusakademien.
- Massey, Doreen och John Allen (red.), 1984, *Geography Matters!: A Reader*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Molendijk, Arie, 2010, "'God Made the Country, and Man Made the Town': Some Observations on the Place of Religion in the Western (Post)Secular City". Justin Beaumont och Christoph Jedan (red.), *Exploring the Postsecular: The Religious, the Political and the Urban*, s. 145–162. Leiden: Brill.
- Moss, Hilary; Julie Lynch och O'Donoghue, Jessica, 2018, "Exploring the Perceived Health Benefits of Singing in a Choir: An International Cross-Sectional Mixed Methods Study". *Perspectives in Public Health* 138 (3), s. 160–168. London, United Kingdom: Sage Publications Ltd
- Möller, Cecilia, 2009, *Transforming Geographies of Tourism and Gender: Exploring Women's Livelihood Strategies and Practices within Tourism in Latvia*, diss. Karlstads universitet.
- Nisser, Per Olof, 2020, "Enhetens polyfoni: Berättigad mångfald". *Arbete med psalm = Svenskt Gudstjänstliv* 95, s. 19–48.
- Parks, Jude; Kathryn Cassidy; Ruth Currie; Karolina Doughty; George E Clark; Nicole Gombay; Michelle Duffy; Kaya Barry och Ryan Anne Wally, 2022, "Transforming Embodied Experiences of Academic Conferences through Creative Practice: Participating in an Instant Choir at the Nordic Geographers' Meeting in 2019". *Cultural Geographies* 29 (2), s. 317–324.
- Shirley, Rosemary, 2020, "Rurality, Place and the Imagination". Tim Edensor, Ares Lalandides, och Uma Kothari (red.) *The Routledge Handbook of Place*, s. 275–284. London: Routledge.
- Short, Brian, 2006, "Idyllic Ruralities". Paul Cloke, Terry Marsden, och Patrick Mooney (red.) *The Handbook of Rural Studies*, s. 18–28. London: SAGE.
- SOM-institutets webbplats, 2024, "The SOM-Surveys", <https://www.gu.se/en/som-institute/the-som-surveys>
- Sparks, Richard, 2000, *The Swedish Choral Miracle: Swedish A Cappella Music Since 1945*. Chapel Hill: Walton.

- Stenbacka, Susanne och Heldt Cassel, Susanna, 2020, "Introduktion: Periferier och Periferialisering". Susanne Stenbacka och Susanna Heldt Cassel (red.). *Periferi som process*, Årsboken Ymer 140. s. 7–24. [Stockholm:] Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi.
- Sulzer, Johan Georg, 1773, *Allgemeine Theorie der Schönen Künste: Enzyklopädie der Künste und Ästhetik* I. Leipzig: Weidmann.
- Svenska kyrkans webbplats, 2016, "Är ditt barn medlem i kyrkan?", <https://www.svenskakyrkan.se/tranas/ar-ditt-barn-medlem-i-kyrkan> [2024-05-14]
- Sveriges körförbunds webbplats, 2024, "Om Sveriges Körförbund – Sveriges Körförbund", <https://www.sverigeskorforbund.se/> [2024-02-29]
- Sveriges Kyrkosångsförbunds webbplats, 2023, "Sveriges Kyrkosångsförbund Byter Namn", <https://sjungikyrkan.nu/nyheter/sveriges-kyrkosangsfrbund-byter-namn/> [2024-02-29]
- Theorell, Töres, 2009, *Noter om musik och hälsa*. Stockholm.
- Theorell, Töres; Jan Kowalski: Ann Mari Lind Theorell och Horowitz, Bojner Horwitz, Eva, 2020, "Choir Singers Without Rehearsals and Concerts? A Questionnaire Study on Perceived Losses From Restricting Choral Singing During the Covid-19 Pandemic". *Journal of Voice* 37, s. 19–27.
- Thurfjell, David, 2015, *Det gudlösa folket: De postkristna svenskarna och religionen*. Stockholm: Norstedt.
- Thurfjell, David, 2020, *Granskogsfolk: Hur naturen blev svenskarnas religion*. Stockholm: Norstedt.
- Thurfjell, David och Erika Willander, 2023, "Ärvt eller erövrat sekularitet? Sekulär identitet bland postmuslimer och postkristna i Sverige". *Sociologisk forskning* 59 (4), s. 417–446.
- Tönnies, Ferdinand, 1963. *Community and Society*, övers. Charles Loomis. New York: Harper and Row.
- Woods, Michael, 2011. *Rural*. Oxford: Routledge.
- Zuckerman, Phil, 2009, "Why Are Danes And Swedes So Irreligious?". *Nordic Journal of Religion and Society* 22 (1), s. 55–69.